

Zaključki 2. Problemske konference malih trgovcev in zadrug

V četrtek, 24. septembra 2026, je v dvorani SMELT v Ljubljani potekala **2. Problemska konferenca malih trgovcev in zadrug z naslovom »Zaposleni pri malih trgovcih in zadrugah – kako tudi v bodoče uspešno pridobivati in ohranjati kader?«** Trgovinska zbornica Slovenije je dogodek organizirala v okviru projekta »TRGOVINKO nas povezuje«, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada plus. Srečanje je povežalo strokovne poglede in izkušnje iz prakse pri iskanju rešitev za pridobivanje in ohranjanje zaposlenih, izboljšanje pogojev poslovanja ter dolgoročno zagotavljanje trgovske oskrbe na podeželju in v odročnejših krajih.

Prizadevanja TZS za boljše pogoje poslovanja in ohranjanje lokalne oskrbe

Udeležence je uvodoma nagovorila **izvršna direktorica Trgovinske zbornice Slovenije Mija Lapornik**. Poudarila je, da trgovske družbe zaposlujejo skoraj 17 % vseh zaposlenih v gospodarskih družbah, pomemben del panoge pa predstavljajo mikro, male in srednje družbe, ki skupaj zaposlujejo skoraj 58 % zaposlenih v trgovskih družbah. Opozorila je na zahtevno poslovno okolje in naraščajoče obremenitve v zadnjih letih: stroški dela so se med letoma 2020 in 2026 povečali za več kot 50 %, rast produktivnosti pa temu ni sledila. Zbornica si za izboljšanje poslovnega okolja prizadeva tudi z zbiranjem predlogov članov za odpravo birokratskih ovir, ki jih posreduje pristojnim organom in prek predsednice zbornice **mag. Mariče Lah** tudi Strateškemu svetu za gospodarstvo.

Posebej je izpostavila zbornična prizadevanja za ohranjanje podeželskih in zadružnih prodajaln, med njimi pripravo pilotnega projekta »one stop shop« ter pobudo za kampanjo oziroma znak »Kupujmo lokalno – kupujmo pri lokalnem trgovcu«. Ohranjanje teh prodajaln namreč pomeni tudi ohranjanje trga za lokalne pridelovalce. Med drugimi aktivnostmi zbornice je izpostavila uspešna prizadevanja proti uvedbi kavcijskega sistema za embalažo pijač, ki je bil osrednja tema 1. problemske konference malih trgovcev in zadrug, na kateri so mali trgovci in zadružniki jasno izrazili nasprotovanje njegovi uvedbi. Omenila je tudi zavzemanje zbornice za ustrežnejšo obravnavo malih tatvin, ki jih je treba ponovno vključiti med kazniva dejanja, pri čemer so zadnje informacije pristojnih organov v povezavi s tem pozitivne.

Socialni dialog in delovnopravni izzivi

Barbara Krivic, pravna svetovalka TZS in vodja projekta »TRGOVINKO nas povezuje«, je predstavila projektne aktivnosti, ugotovitve primerjalne analize kolektivnih pogodb v trgovini v štirih evropskih državah ter izkušnje študijskih obiskov v Bruslju in na Danskem. Pri danskem modelu je poudarila pomen uravnoteženega socialnega dialoga, v katerem socialni partnerji večino vprašanj uredijo sami, ob omejenem poseganju države. Med skupnimi izzivi evropske trgovine je izpostavila vpliv digitalizacije na delovna mesta, razvoj znanj zaposlenih, razporejanje delovnega časa in preglednost plačil.

Tanja Podlipnik, vodja Sektorja za delovna razmerja in druge oblike dela na Ministrstvu za gospodarstvo, delo in šport, je predstavila posebnosti delovnopravne zakonodaje za delodajalce z desetimi ali manj zaposlenimi, med drugim pri začasnem opravljanju drugega primerne dela in sklepanju pogodb za določen čas. Pojasnila je tudi poenostavitve pri evidentiranju delovnega časa ter ključne poudarke t.i. direktive o preglednosti plačil, v zvezi z enakim plačilom za enako delo ali delo enake vrednosti za ženske in moške, ter večjo dostopnost informacij o plačilu.

Pogled iz prakse: na Hrvaškem glavni izziv pomanjkanje kadra, v Sloveniji usposobljenost kadra

Mladen Kramar, predsednik Zveze združenj malih trgovcev Republike Hrvaške (Savez udruga malih trgovaca Republike Hrvatske), je kot največji izziv malih trgovcev

izpostavil pomanjkanje zaposlenih, ki je izrazito tako v mestih kot na podežlju, in se še posebej zaostri med turistično sezono. Pojasnil je, da so nekateri trgovci zaradi kadrovskih težav že morali zapreti posamezne prodajalne, pomanjkanje zaposlenih pa omejuje tudi obratovalni čas njihovih prodajaln. Ob staranju izkušenih zaposlenih in majhnem zanimanju mladih za delo v trgovini, postaja vse zahtevnejši tudi prenos znanja med zaposlenimi. Kljub izboljšanju plač domačega kadra primanjkuje, zato se trgovci vse bolj zanašajo na tuje delavce. Pri tem je poudaril potrebo po hitrejših in enostavnejših postopkih njihovega zaposlovanja.

Janko Skube, direktor Kmečke zadruge Sevnica, z.o.o., je poudaril, da konkurenčnost združnih prodajaln temelji tudi na kakovosti storitve in strokovnem svetovanju, za kar potrebujejo usposobljene zaposlene, ki svoja znanja večinoma pridobijo znotraj podjetja. Pri zagotavljanju kadra se srečujejo tudi s sezonskimi nihanjem obsega dela, ki se poveča predvsem spomladi in jeseni. Med uspešnejšimi načini iskanja novih sodelavcev je izpostavil priporočila zaposlenih, ki jih ob uspešni zaposlitvi ustreznega kandidata tudi nagradijo. Zaposlene dodatno motivirajo z nagrajevanjem produktivnosti ob doseganju zastavljenih ciljev, s čimer lahko ti vplivajo na višino svojega plačila. Opozoril je tudi na potrebo po podpori države pri obnovi in posodobitvi podeželskih prodajaln, ter predstavil vključenost zadruge v pobudo za povezovanje trgovine, poštnih, bančnih in drugih storitev na enem mestu, s čimer bi dolgoročno ohranjali lokalno oskrbo in dostopnost storitev na podežlju.

Ključni zaključki za nadaljnje delo zbornice

Na konference smo oblikovali **konkretne zaključke**, ki bodo podlaga za nadaljnje delo zbornice, in sicer:

- prenormiranost delovnopravne zakonodaje – še posebej, če se primerjamo s sosednjimi državami in širšim EU prostorom, kar zmanjšuje naše možnosti dogovarjanja v okviru kolektivne pogodbe za trgovino, v kateri bi lahko še bolje naslovili posebnosti mikro in malih trgovskih podjetij;
- digitalizacija in avtomatizacija trgovinske dejavnosti sta neizogibni – to bo vodilo v spremembe v organizaciji dela, delovnem času zaposlenih, obratovalnem času prodajaln ipd., ki se bodo odrazile v potrebi po prilagoditvah na številnih ravneh – podjetniški, panožni, zakonodajni, družbeni;
- naslavljanje izzivov s pomanjkanjem (usposobljenega) kadra – pomanjkanje usposobljenega kadra ima vpliv na kvaliteto storitev v prodajalnah oziroma ponekod celo na nadaljnji obstoj prodajaln. Ena od rešitev je zaposlovanje tujcev, ki je še vedno podvrženo dolgotrajnim postopkom ter s sabo prinese številne druge izzive npr. znanje slovenskega jezika, nastanitev tujcev. Ob tem se kaže tudi potreba po modernizaciji izobraževalnega sistema, ki bo naslavljal potrebe po znanju in usposobljenosti kadrov v trgovini ter novih načinov iskanja zaposlenih iz lokalnega okolja npr. preko priporočil obstoječih zaposlenih v podjetju. Mnogo bolj kot kadarkoli prej pa bo v prihodnje v ospredju tudi uporaba robotov v trgovini, ki bodo lahko pri nekaterih opravilih pomembno razbremenili zaposlene v tej panogi;
- ukrepi za ohranitev malih in združnih prodajaln – njihova prednost je v t.i. »servisu za kupca«, saj mu ponujajo široko ponudbo blaga, svetovanje, dostavo ipd. v lokalnem okolju in odročnejših krajih, zato je potrebno oblikovati ukrepe za njihovo ohranitev.

Konferenco smo sklenili z druženjem ter sproščenim pogovorom o izzivih malih trgovcev in zadrug. Takšna srečanja zbornici omogočajo neposreden stik s podjetnicami in podjetniki, ki vsak dan soustvarjajo slovensko trgovino. Njihove izkušnje so dragocena podlaga za oblikovanje konkretnih pobud za boljše pogoje poslovanja in ohranjanje trgovine v lokalnem okolju.

TRGOVINSKA ZBORNICA SLOVENIJE